НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. месечно

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·40 дин.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. месечно

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љув. П. Ћирић.

Број 149 | СРЕДА 8 МАЈА 1891 | Година I

106 САСТАНАК

26 марта 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Ранко Петровић

(НАСТАВАК)

(Закон о зборовима)

Ранко Петровић — После објашњења г. министра, не остаје ми много шта да кажем. По расположењу Скупштине видим да ћемо бити спасени, овим чланом од једног апсурдума. У чл. 37 каже се: да свако друштво мора путем штампе објавити правила, и не мора их властима пријављивати. То је пријављивање било у стара, већ минула времена. У овом се члану само каже: ако би та правила била противна позитивним законима, онда би то било кажњиво. Дакле ја држим, да баш не усвајањем овога члана како предлаже г. Рибарац пали би у апсурдум и према Уставу и према новом времену а овако ће мо бити спасени од тога апсурдума, ако га примемо, овакав какав је. Ја сам за овај члан.

Председник — Пошто нико не тражи реч, објављујем, да је претрес свршен, Стављам на гласање: Ко је за то, да се члан 38 прими, нека седи; ко је против нека устане? (Већина седи). Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 38.

Известилац прочита чл. 39.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 39? (Прима).

Известилац прочита чл. 40.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 40? (Прима).

Известилац прочита чл. 41.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 41? (Прима).

Известилац прочита чл. 42.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 42? (Прима).

Известилац прочита чл. 43.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 43? (Прима).

Је ли воља Скупштина да закључимо данашњу седницу? (Чује се: јесте).

Данашњу седницу закључујем; заказујем другу сутра у 8 часова пре подне. На дневном реду биће продужење данашњег дневног реда у колико није исцрпљен, за тим извештај одбора финанцијског о конверсији дугова, извештај финанц. одбора о решеним кредитима и одговор министра правде на интерпелације.

Састанак је трајао до 1 час по подне.

---

107 САСТАНАК

27 Марта 1891 године у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Станојло Вукчевић

Почетак у 8¼ часова пре подне.

Присутни г. г. министри: финансија, унутр. послова, правде, војни, просвете и црквених послова, и грађевина.

Председник — Отварам 107 састанак.

Изволте чути протокол 106 састанка.

Секретар **Станојло Вукчевић** прочита.

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани протокол? (Усваја). Изволте чути молбе и жалбе.

Секретар **Ст. Вукчевић** — чита:

Сељани из Горње Студене (у ср. нишком окр. топличког) моле да се не разрезује данак на утрину, око које се њихово село спори са суседним селима;

Јован Вукосављевић, быв. официр и надзорник војене шиваре, из Београда, моли да се реши по његовој молби, поднесеној ванредној Народној Скупштини 1889 г.

Председник — Ове молбе упућују се одбору за молбе и жалбе.

Сад прелазимо на дневни ред.

На дневном је реду други претрес закона о порези.

Изволте чути известиоца.

Известилац Риста Поповић прочита чл. 1.

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 2.

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 3.

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 4.

Генерал М. Лешјанин — Ја бих молио г. известиоца да објасни, како се ово разуме: «краљ и престолонаследник не плаћају порез. (Према чл. 172 Устава«;) да ли он разуме никакав порез или порез државни; јер у Уставу стоји: Краљ и насљедник престола не плаћају државни порез. Да ли се то односи на приватно своје имање.

Известилац — Ја мислим да се тај члан Устава разуме тако да краљ и насљедник престола не плаћају никакав порез ни држави нити општини.

М. Лешјанин — Кад се каже: „држави“, онда је ли тиме казано и општини.

Краљ има имања може се рећи од три категорије. Прво је имање државно, које краљ уживa, као н. пр. дворац овде у Београду, нови и стари са парком, зградама и т. д.; друго дворац у Крагујевцу, који има такође неколико зграда, но који је уступљен, министру војном за смештај војног надлештва. У другу категорију спада имање, које је сопственост краљева, и које он ужива непосредно; као што је на пример дворац у Нишу, који је бивши краљ Милан купио, и у коме краљ од времена на време седи, и то се сматра као друга резиденција његова, У трећу категорију спадају имања краљева, која он не ужива непосредно, него се дају под аренду или под кирију. Таква су имања на пр. овде т. з. краљева пивара са кафаном, два салона, — летњи и зимњи, — добро уређена башта; и око 20 које квартира које дућана; једна кућа на Сави двокатна са дућанима и квартирима, велико здање или т. з. „Гранд Хотел“, у коме је и жељезничка дирекција; кућа коју је покојна г-ђа Томанија Обреновић оставила у наслеђе тадашњем младом краљевићу насљеднику престола и која је издата по налогу краља Милана под закуп општини београдској за канцеларију водовода и т. д.

Сва ова имања како реко дају се под закуп то ја мислим да би праведно било да та имања краљева плаћају порез. Овде има више г. г. посланика, који су били у уставотворном одбору и опоменуће се да сам ја и онда, када је вођена реч о овоме члану Устава са још једним чланом одбора предложио да би требало да краљево приватно имање које он сам не ужива плаћа порез. Но онда је устао Никола Крстић, члан Државног Савета а сада и тутор Њег. Велич. Краља, и казао је, како је то везгодно, јер би онда могао неко да тужи краља, а то не може да буде пошто је краљ неприкосновен.

То господо, не стоји, јер се зна да краљ има свога правозаступника, и свога секретара, и ови по самој природној ствари често воде парнице са киријашима, који не плаћају кирију, а краљ о томе ништа и не зна, нити ко може да тужи краља, него тужи онога, који је опуномоћен да управља имањем краљевим. —

Дакле нема никакве бојазни да ће се тако што год и десити.

По свему дакле овоме ја мислим да би и у интерес самога краља Србије било а бога ми и оне општине, у којој се имање налази, да приватно имање краљево плаћа порез. Ја не мислим овде краљеву цивил-листу, не мислим на оно, што је од државе уступљено краљу на уживање; а на последку не мислим да плаћа на оно сопствено имање, које краљ сам ужива, као што је н. пр. дворац у Нишу; него подразумевам само оно приватно имање краљево, које се издаје под аренду. Ако господо, налазите да је ово добро онда молим вас да предлог подпомогнете (Потпомажу га).

Известилац — Мало пре, кад је питао г. Лешјанин, како ја мислим о овом плаћању пореза, ја сам му то казао. Међутим мени је чудо да то г. Лешјанин пита, кад он зна, како је та ствар решена, и како је дебата о том члану Устава вођена у уставотворном одбору. Онај члан, који говори о томе, да краљ не плаћа држави порез, нема тај смисао, да краљ не плаћа само држави порез, него је он написан тако, да се краљ изузима од плаћања пореза и општини, и срезу и округу и држави. Ако би требао да плаћа порез на имање, онда држим да би требало пре да плаћа држави, а не општини, јер држава је преча од општине. Како би то било да плаћају општини порез а да не плаћају држави. То би било натезање онога члана, који томе говори, и тај члан нема онај значај, који мисли г. Лешјанин. Овде у овом закону није ништа друго ушло него та уставна одредба, да краљ не плаћа порезу држави, и ја не знам, како г. Лешјанин може сад тражити да плаћа општини.

Ја мислим да је неуместан и погрешан предлог г. Лешјанина, коме је веома добро познато, какав је разлог руководио уставотворни одбор да мете овакву одредбу у Устав.

Тома Јовановић — Ја сам читао Устав и знам да је г. Лешјанин био члан уставотворног одбора, али кад г. Лешјанин хоће овако да изопачава Устав, ја га питам, да ли ће и краљ долазити у ред осталих грађана, кад се траже за кулук?

Ја мислим да Скупштина неће дозволити да порезник порезује краља, јер то је једна личност неприкосновена и господар замље и народа.

М. Лешјанин — Кад је у уставотворном одбору решавано ово питање, онда је сам краљ Милан казао да та ствар треба да се реши специјалним законом. И пошто је сад то на реду, због тога сам ја устао да неколико речи о томе проговорим.

Министар финансија Мих. В. Вујић — Господо, ја се нисам надао, да ће код овога члана требати какво објашњење.

Ја немам ништа друго да кажем, до то, да краљ и престолонасљедник не плаћају држави порезу, и та је одредба прешла у овај закон из Устава, дакле ја молим Скупштину да преко овога пређе даље.

Максим Сретеновић — Ја сам прочитао уставну одредбу, која гласи да краљ не плаћа никакав државни порез, али по овој одредби ја мислим да краљ не треба да плаћа порезу на његову цивилисту и дворац и остало државно имање ако га ужива, али кад се узме да у земљи поглавито терети државни леже на приватним имањима, која вуку извесне приходе и кад и краљ има извесна имања, која вуку приход, којим имањима располажу његови пуномоћници, онда и ти приходи треба да подлеже плаћању порезе као и остали приходи приватних грађана, јер и за ова имања треба личне сигурности општинске и државне власти, па још и кад и Устав вели да се пореза по имућству плаћа, па кад неће подлећи плаћању ово сигурно имање, не знам које ће друго. Захвалан сам г. Лешјанину који је покренуо ову ствар.

Алекса Ратарац — Мени изгледа чудноват говор г. Лешјанина; он нам прича шта су радили у уставотворном одбору.

Ја мислим да о томе овде сад није реч. Овде је написмено, да краљ и престолонаследник не плаћају порезу држави и кад не плаћају држави, онда тим пре мора да одпадне оно друго, да плаћају општини. Не треба ни да се узалудно о томе говори.

Председник — Претрес је свршен. Пошто г. Лешјанин није поднео написмено предлог, то нећемо ни гласати о њему. Ко је за то, да се усвоји чл. 4 тај нека седи, а ко је противан нека устане? (Сви седе). — Објављујем да је усвојен члан 4.

Известилац чита: чл. 2 постаје чл. 5.
« 5 » « 6.
» 3 « » 7.
и у њему се мења *тачка е.* За овим прочита како гласи *тачка е.*

Председник — Прима ли Скупштина измену члана 7. (Прима).

Известилац прочита како се мењају чланови од 4 до 19 и измену *тач. б.* у чл. 19.

Председник — Прима ла Скупштина измену члана 19. (Прима).

Известилац прочита како се мењају чланови од 18 до 22 и измену тач. 1 и 2 у чл. 24

Максим Сретеновић — Овде се порез на механе и дућане подиже од 5 на 8%, и према томе, онај, који има 1000 дин. прихода од механе плаћаће 80 дин. порезе, а међутим чиновник који има плате 1000 дин. плаћаће само 1 дин. дакле то је и сувише несразмерно.

Председник — Претрес је свршен. Ко је за то, да се усвоји измена тач. 1 и 2 чл. 24 тај нека седи, а ко је противан нека устане? (Сви седе). — Објављујем да је усвојен члан 24.

Известилац чита: чл. 23 и 24 укинути. Чланови од 25 до 45 закључно остају, не мењају се. За тим прочита измену члана 39.

Председник — Прима ли Скупштина измену чл. 39? (Прима).

Известилац прочита измену чл. 46.

Председник — Прима ли Скупштина измену чл. 46? (Прима).

Известилац прочита чл. 47.

Председник — Прима ли Скупштина измену чл. 47? (Прима).

Известилац прочита чл. 48.

Јован Ж. Јовановић — На првом читању усвојено је да радње кредитних завода и штедионице плаћају 4% а не 8%, дакле овде мора бити клаузула засебна.

Известилац — Ово што каже г. Јовановић то ће доћи после ове скале, т. ј, после чл. 49.

Председник — Прима ли Скупштина измену чл. 48? (Прима).

Известилац прочита чл, 49.

Јован Ж. Јовановић — Господо, мени се чини да је у овом пројекту остављена једна празнина, што радње индустријске нису олакшане са плаћањем пореза, а неправо је да индустријске и рударске радње плаћају порезу подједнако са осталим радњама. Ако хоћемо да унапредило индустријске и рударске радње, онда треба њима порез да олакшамо, и с тога бих прееложно да индустријске и рударске радње плаћају половину ове порезе.

Молим 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомажу га сви).

Известилац — На првом читању ми смо овим додатком по предлогу Јоце Ж. Јовановића кредитним заводима и осталим акционарским друштвима да ли могућност да постоје и усвојили смо да плаћају порез само 4% Дакле кад смо те кредитне заводе и акционарска друштва у неколико ослободили, од порезе, онда мислим да би требало да и овим индустријским и рударским радњама, које се тек подижу, олакшамо у неколико порез.

Дакле ако хоћемо да подигнемо индустрију, онда би требало да усвојимо предлог г. Јовановића.

Министар финансија — Ја немам ништа против овог предлога г. Јовановића само хоћу да вам обратим пажњу на једну ствар.

Ако се хоће да се радње индустријске потпомогну у Србији, оне се могу потпомоћи на основу закона индустријског, у коме се могу одобрити извесне радње, и те радње могу се са свим ослободити од пореза. Дакле то треба оставити сад и учинити на основу закона индустријског. Што се тиче рударских радња, тим радњама чињене су огромне повластице на основу рударског закона, и према томе ја налазим да је то довољна олакшица.

Димитрије Ђирковић — Код овог чл. 47. знатно је подигнут порез на трг. сталеж, подигнут је према старом порезу за 160 процента више. Ја држим, да се нигде у свету толико од један пут не подиже. Ја не знам шта је скривио трговачки сталеж, те да га сад упропашћујемо. Ми ћемо оваком стопом порезе много да их оптеретимо и отераћемо их на страну, а тиме ћемо учинити, да ће стране капиталисте долазити за ова 3 месеца, па ће куповати производе у нашој земљи, а ником ни паре неће платити. Разуме се да ће њима боље рачун подносити, јер неће плаћати никакав порез, док наше трговце, који морају да сносе толике терете, оптерећујемо и овим порезом. Ја држим да није прав од једаред оволико порез подићи. У предлогу министровом било је да се порез подигне за 60 процената и то је много, али ја не знам шта је руководило финансиски одбор да оволику стопу подигне. Шта видите код трговаца? Какви су наши милионари? Каква су зла од трговаца? Да није трговаца, не би наши производи пашли Америку, Енглеску и Немачку. Трговци су од користи. У којој земљи нема трговаца, та је земља дивља. Можда у дивљој Африци нема трговаца, али ми, ако хоћемо да живимо културним животом, морамо трпети трговце. Ја не знам шта се види код поштених чиновника — а ми овде оптерећујемо трговце и чиновнике — ни један није подигао бог зна какву палату, тако исто и трговци. Ја бих предложио, ако би хтело 10 посланика да ме потпомогне, да ова стопа порезе остане по предлогу г. министровом. (Не потпомажу га).

Вића Радовановић — После оваког јасног објашњења г. министра финансије, ја не бих имао шта више да кажем, него то да напоменем, да је предлог г. Јоце Јовановића неумесан, и да га не треба усвојити.

Панта Срећковић — После умесног говора г. Ћирковића и неумесног говора г. Виће Радовановића имам да кажем ово: Ми од рударства нисмо имали ништа, па је боље узети и 1/8 него ту грану привреде одмах у почетку у клици убити. Према томе ја сам за предлог г. Јоце Јовановића, и потпомагао сам га.

Председник — Претрес је свршен. Пре него што гласамо о чл. 49. гласаће се о предлогу г. Јоце Ж. Јовановића. (Чује се: није потпомогнут). Ја сам разумео, да је потпомогнут, а ви ако сматрате да није потпомогнут, одбаците га. Предлог г. Јоце Јовановића гласи: „на радње индустриске и рударске плаћа се пола горње таксе". Ко је за овај предлог, нека седи; ко је против, нек устане? (Већина устаје). Већина је устала, те је према томе одбачен предлог г. Јоце Јовановића.

Стављам на гласање чл 49. по предлогу: Ко је за то, да се овај члан усвоји нека седи; ко је против, нек устане? (Већина седи). Објављујем, да је Скупштина усвојила чл. 49.

Известилац прочита измену члана 49. а.

Председник — Прима ли Скупштина овај члан са изменом? (Прима).

Известилац прочита чл. 52.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 52? (Прима).

Известилац прочита чл. 53.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 53? (Прима).

Известилац прочита чл. 54.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 54? (Прима).

Известилац чл. 50. постаје чл. 55. За овим долази чл. 56., који нов, и који гласи: (прочита).

Председник — Прима ли Скупштина чл. 56? (Прима).

Известилац прочита чл. 57.

Ђурђе Ђоровић — Никаквог смисла нема да се у овај ред уврштују и свештеници, овде у овом члану одређује се да: пак оним лицима, која имају сталну и непроменљиву плату; али свештеници имају са свим променљив доходак, неке године мање, неке више Они имају половину сталног дохотка, а то је бир, а половина им је оно, што зараде. Они треба да дођу у ред оних лица, која имају променљиве приходе, а то су лекари, адвокати и т. д., с тога мислим, да свештеници треба да се избришу из овога реда и ставе у њихово друштво.

Алекса Ратарац — Из ове групе изгубљен је некако из вида један човек, који живи у овој земљи, а то је бив. краљ Милан. Хоће ли он плаћати порез и како ће то бити. У који ред чиновника и грађана он спада Тражим да ме г. известилац извести.

Тривун Милојевић — Ја сам говорио на првом читању. да је одвојено мишљење Ранково боље, него ово већине одборске Остајем и сад при томе, а што ме је руководило на то, ја ћу сад да вам кажем. Реч је потреба а реч је и патриотизам. Кад је потреба, онда се мора узимати оданде где има, а где нема, нема се шта ни узети. Ја знам 1876. год. кад је била потреба, кад је требала та потреба да се подмири, и сами посланици и сама влада то су прихватили; ми смо казали, војску морамо да издржавамо, морамо да трошимо; и казали смо да ни једна плата, ма колико била већа, не може се плаћати више од 300 тал годишње, а испод тога 20% да се заустави. Сад је дошло време да разрезујемо порез: шта ће бити са чи-

новницима? Нека каже шта ко хоће, ја кажем: ако му је лепо, нека седи, према овом повишеном, ако није, нека иде Тражим 10 посланика да ме потпомогну. (Не потпомажу га). Фала што сте ме потпомогли.

Известилац — Ја бих примио предлог г. Ђурђа Ђоровића, јер заиста је незгодно да свештеници долазе у један ред са чиновницима, којима су плате фиксиране. Што је ово овако ушло, то је било по предлогу Јоксима Павловића. Заиста је са свим згодније да свештеници, дођу у другу групу, где долазе: лекари, адвокати, апотекари и т. д., где се зарада процењује. Кад дође тај други ред на решавање, ја ћу примити овај предлог.

Јоксим Павловић — У овај члан долазе они, који се постављају претписом, указом, а после тога општински писари, и они, чија зарада није стална. За то је овде место да се свештеници ставе. Ако дођу свештеници у другу групу, где су адвскати, лекари, апотекари и т. д. они би онда морали да плаћају по 3% као што плаћају адвокати, од којих по неки има 15—20.000 д. год. прихода, и свештеници с тим људима да се сравне, то никако не може да буде. С тога мислим да треба да остане, као што је на првом читању усвојено.

Велизар Кундовић — Дакле и ова Скупштина, као и све досадање, највећу пажњу обраћа чиновничком сталежу. Чиновник, који има сигурну зараду па и сигурну певзију, мање плаћа од свештеника, апотекара и адв ката, који немају права на пензију, и који треба што у свом животу да привреде, па да могу својој фамилији оставити. Каква је то следственост? Ако је динар приход чиновника, исти је динар и апотекару и адвокату, приход је приход, па био чиновника или другог ког сталежа, и ја мислим да треба све изравнати, ако хоћете, да сви исти порез плаћају, онда овде треба да ставимо и лекаре и свештенике и адвокате и т. д. Њих не треба да издвајамо. За што да лекаре и адвокате, који немају права на пензију оптерећујемо више, него оне, који су осигурали себе и своје фамилије. Ја сам дакле за то, да овде дођу лица и из друге и треће групе, то предлажем, ако има 10 посланика да ме потпомогну. (Не потпомажу га).

Председник — Објављујем да је претрес свршен. Предлог г. Ђурђа Ђоровића усвојио је известилац и г. министар, и сад има да се гласа о првој групи чл. 57., са изменом, коју је предложио г. Ђурђе Ђоровић. Стављам на гласање. Ко је за то, да се прва група чл. 57. прими са изменама г. Ђурђа Ђоровића, нека седи; ко је против нек устане? (Већина седи). Објављујем да је Скупштина усвојила прву групу чл. 57. са изменама г. Ђурђа Ђоровића.

Известилац чита другу групу чл. 57. која гласи: У други ред спадају: адвокати, лекари, апотекари и *свештеници* и т. д.

Богосав Поповић — Г. Ђорђе Ђоровић погрешио је што је предложио да у ову групу дођу и свештеници. Ја ћу поводом овога да кажем неколико речи, и то нећу да говорим у интересу свештенства, јер су они увек били жртва, него онако, како је право. Сви свештеници у брдским пределима, немају ни сто кућа, а према томе немају ни приход већи од 500—600 динара и они на тај приход плаћају 3%. Ја мислим, да је то не право, да они плаћају толики порез, док срески капетани и пензионери плаћају 1½ %.

Известилац — Господо, душност ми је да кажем, шта је руководило одбор финансијски да чини разлику у стопи плаћања порезе између ове друге групе и оне прве. У прву групу спадају чиновници којима су плате фиксиране, законом и Уставом утврђене и које не могу да се прикривају, већ се зна колика им је плата и према томе одређује им се порез; у другу групу долазе људи, који имају зараду која се не може да констатује колика је и не може да се потчини контроли, те да се зна каква је та зарада у ствари и може да се прикрије. С тога разлога, дакле, она је јаче оптерећена а и с тога што има људи, који имају лепу зараду, а међутим неће да пријаве колика им је зарада у ствари. Као што рекох овима у првој групи зна се сигурна зарада, јер је законом одређена и према томе се одређује пореза, док ови који долазе у другој групи као: лекари, апотекари свештеници и т. д. њима се не може тачно да одреди зарада и оно што зараде, они могу да прикрију, јер их нико им може контролисати и знати колика им је зарада, и због тога је финансијски одбор нашао да се они требају више да оптереге и у ствари, кад се све то узме у обзир, они не плаћају више, него прва група. То су дакле разлози, што су руководили одбор финансијски, да код ове друге групе стопу порезе подигне и тиме ће се боље правда постићи коју желе г. Богосав и г. Кундовић.

Велизар Кундовић — Баш ово, што је сад напоменуо поштовани известилац, то говори у прилог томе, како је хрђаво скала порезе распоређена. Он рече, да чиновници имају фиксиране плате, па се према тој плати одређује пореза. Па то је баш разлог, да код ове друге треба да буде мања скала пореза. Што рече, да ће ови људи прикривати своју зараду и приход то не стоји, јер постоји порески одбор, који ће ценити, колико има прихода, па може да се замисли да порески одбор некоме од ових људи упише приход више, него што је у самој ствари, а можда да неће имати ни половину тога прихода, који му је порески одбор уписао. Све то, дакле, иде у прилог томе, да ови људи требају да плаћају мање, него они први. Сем тога, чиновници имају пенсију и с тога не морају да се брину за старост, не морају да мисле за своју фамилију и т. д. Шта ови други имају? Они треба у животу од своје зараде да остављају на страну и да се побрину за старост.

Ја мислим да нема никаквог разлога, који би оправдали то гледиште, да би требало да плаћају више, него што би требало да плаћају чиновници. Ја сам дакле за то, да овој другој групи људи стопа порезе буде мања, али у најгорем случају да плаћају као и прва група.

Арсеније Прокопијевић — Ми сви свештеници ћутали смо и пристајемо да плаћамо дупло већу порезу, него што смо до сада плаћали и нека у повишици наше порезе предњачимо другим и томе изједначимо са људма из друге групе. Ми немамо ништа против тога, али имам само да одбијем оно што је г. известилац рекао, да ми хоћемо да прикријемо нашу зараду. Ја вам кажем да апотекари и адвокати могу то да чине, али свештеници не могу никада да прекрију и да обману порески одбор, за то што се зна колико ко од свештеника има домова и колико прима бир у повцу из државне касе. Ту дакле, не може бити обмане, него мора да плаћа порезу онолику колику треба према закону. Изгледа ми, као да је одбор финансијски а и Скупштина не расположена према реду свештеничком. Тако н. пр. Скупштина је дала свима удружењима бесплатну поштарину, а удружењу свештеничком се та поштарина једногласно одбија, као да смо ми нека секта, друге народности, којој не треба ништа учинити. Г. известилац је хтео да обмане Скупштину својим говором тиме, што је рекао да свештенство може да прикрије своју зараду те да протури не расположење појединих кроз саму Скупштину. Ја сам, дакле, за то да останемо у овај ред и да плаћамо више, и ако нама држава није ништа помогла, док је на против онима у другој групи помогла и дала им доста хиљада динара у помоћ за пенсиони фонд. Док нама, свештеницима то није дато и ово што смо фонд свештенички сад добили, не признајем да сте ви нама ништа помогли и дали, јер ће то бити наш новац, који ћемо сами између себе улагати, за рад осигурања нашег и наше породице. Друге сте дакле потпомогли а свештенике сте одбили. Изгледа ми, као да сте се некако окомили на црне мантије, док сте према другима расположени. Дакле, ударите порезе, колико хоћете на свештенике, ми ћемо то све сносити у овим тешким финансијским приликама, али одбијам прекор г. известиоца, као да ми хоћемо што да прекривамо те да не дамо држави оно, што она тражи. То је неистина г. известиоче и то не постоји.

Известилац — Ви сте чули, да ја нисам казао да свештенство хоће да прикрива и дозволите ми да кажем да не постоји оно, што је предговорник казао, да сам ја изнео разлоге само да обманем Скупштину. Ја сам казао кад смо у одбору финансијском учинили разлику између радника прве групе и радника друге групе, руководило нас је једино то, што су стопе у прву групу ударене на чиновнике чије су плате фик-

сиране и утврђене на основу закона и оне се не могу да прикрију, а стопу порезе, повећали смо на другу групу с тога, јер њихови приходи нису утврђени и не могу се знати. Истина, бир се зна, али колико свештеници могу имати прихода с друге стране који се не могу тачно знати, ако се у истини не изнесу. У одбор порески може само да нагађа те приходе, али никако не може знати на сигурно колики су. Дакле, кад сам рекао, да се свештеничка, апотекарска и лекарска и адвокатска зарада може да прикрије, ја сам онда казао истину, а не неистину, јер то може да буде. Свештеничка зарада дакле није утврђена и остаје одбору да цени и нагађа, а свештеник може да каже истину а може и да не каже. И према томе кад г. Арса Прокопијевић каже, да сам ја хтео да обманем Скупштину, онда он говори неистину, а он има такав обичај да ме чешће напада.

Дакле, кажем вам, да је ово овако остављено тако, што се не може никаквим законом и одбором да пронађе права зарада, а ви знате и то, да има људи који неће увек да кажу праву истину. С тога дакле, кад сам ово казао нисам хтео да обманем Скупштину, него сам изнео праву истину. (Чује се: да се реши).

Председник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Новак Милошевић — Кад је држава у финансијским неприликама, онда ће и свештенство ово примити из љубави и пожертвовања према отаџбини, и то не само ми овде, који смо у Скупштини, него и они који су ван Скупштине, те да и овом приликом делимо све незгоде и неприлике са нашим народом. Ми знамо да је земља оптерећена и кад је народ оптерећен, онда ћемо и ми примити ову нову жртву, која нам је неправедно наметнута, према осталим сталежима. И ако се не може казати, да ово није диктирало лично нерасположење, оно се не може за цело казати, ни да је правда то диктирала. Али ако је пожертвовање, онда ћемо једногласно одобрити, један пример ово ће објаснити. Чиновници, господо, који имају сигурну плату и који имају до 3000 дин. годишње плате, њима не сме фалити ни један динар и свакога месеца мора им се издавати плата, и никад и ни у ком случају не сме им фалити ни једна пара, па опет свештеници дупло више од њих плаћају, а у којој вишој сразмери стоје адвокати, апотекари и остали, с којима свештенике стављамо у једну категорију, а свештеник, ако има сто домова и 1000 дин. бира он не може да покупи ни 800, па више пута ни 600 дин. бира, а остало му пропадне. Ми свештеници овде у Скупштини не устајемо себе да бранимо, а и они ван Скупштине примиће ово као жртву, да заједно с народом, сносе у овим тешким финансијским приликама, али као што рекох ова жртва која се од нас тражи, дошла је из личног не расположења, а не из разлога оправданих, и према овоме нека свештенство српско, како у Скупштини, тако и ван Скупштине види и овом приликом, да му дужност налаже, да подноси и ове нове жртве, заједно са народом.

То сам имао да кажем.

Коста Динић — Господо, у ову групу долазе; доктори апотекари, па сад су увршћени и свештеници. Господо, ако ће остави оваква стопа, као што се предлаже; натераће се сви људи да прикривају своје приходе, а фактички лекари, апотекари и свештеници могу да прикривају своје приходе као и трговци. Ја, држим господо, да је у опште свима овим умним радницима велика стопа порезе одређена; ја држим да би она требала да буде мања, а то би било и са свим праведно, јер ако се не смањи, ви ћете просто натерати те људе да фактички прикрију своје приходе. Био би за то да се на сталне приходе повиси стопа порезе а за неодређене приходе да се спусти. Ја сам имао прилике у извесном округу да кажем да имам више но што у ствари имам само за то, што не би било срамота, да платим малу порезу према приходу који би требао да имам а који у ствари имао нисам — и ја сам платио више. Али, господо, према стопи, као што се сад предлаже, учиниће се неправда, и људи ће просто бити приморани да прикривају своје приходе.

Председник — Гласаће се о другој групи чл. 57 са додатком да у ту групу дођу и свештеници. Ко је за то, да се друга група члана 57 прими са додатком, који је предложен, нека изволи седети, а ко је противан нека устане? (Већина седи.)

Објављујем да је Скупштина усвојила другу групу чл. 57. са додатком да у њу долазе и свештеници.

Известилац прочита да чл. 52 постаје чл. 58 и прочита измену чл. 58.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 58 (Прима).

Известилац прочита чл. 59 нов.

Потпредседник — Има реч г. Димитрије Катић.

Димитрије Катић — Као што видите, господо, чланом 59 удара се мало већи порез на телесне раднике, ако су у небрачном стању, за разлику од оних, који су у брачном стању. Мени се чини, господо, да би та већа пореза на раднике нежењене, који физичке послове раде, била неправедна, јер такву порезу нисмо усвојили код умних радника. Кад нисмо правили разлику између жењених и нежењених код умних радника, онда налазим да нема места теретити већим порезом раднике, који раде физичке послове, а нису у брачном стању. С тога бих предложио да се друга тачка изостави и да плаћају подједнако порез били жењени или нежењени. Ја држим да то треба примити из разлога тог, што нисмо ту разлику правили код умних радника. Ја бих молио ако има 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомаже га већина Скупштине.)

Три ун Милојевић — Кад је реч о изменама и допунама у закону о непосредном порезу, ја имам овде да учиним једну напомену о једном члану, који је у пројекту владином био, а кога овде сада нема. То је чл. 58 у закону о непосредном порезу, у коме говори о личној порези, а у пројекту владином то је чл. 35 а о њему се сад у извештају одборском ништа не говори. Овај је члан и пређе рђаве среће био, а то је 1885 год. кад је Скупштина била у Нишу и кад је нас било само 10 – 12 посланика у опозицији влади тадањој. Онда сам имао среће да говорим о истом члану који је био лисаст, па и сада морам казати да би боље било без те личне пореза. Пређе је т. ј. 1885 год. редакција владина била добра али одбор је изменио. Сад је ова влада поднела измену тога члана, која је врло субремена. По том чл. 35 влада је предложила да се лични порез плаћа 35 од сто од непосредне порезе Пајваз у руке господо, посланици, па сваки посланик може израчунати, колико ће се личним порезом оптеретити све класе. Шта је руководило одбор да преко тога предлога владиног пређе летимице и да га и не помене, ја не знам. Узмимо овај само пример. Округ Београдски стари, који је имао 23.000 пореских глава рачунски платио би по 35 од сто дин. од непосредне порезе 13.000 динара више. А ко би то платио? Платили би они што имају новац под интерес, који имају дућане, механе и т. д., док међутим од II класе личне порезе па до пете неки равно а последњи мање класа не би тај исти порез платила за то, што има прилично задруга. С тога сам мишљења да треба усвојити чл. 35 по пројекту владином. Што је ово овако писало, још лако је погодити; — јер су у одбору финансиском све богаташи, али до године неће тако бити да себе чувају.

Известилац — Г. Триша Милојевић чини приговор одбору да је он избрисао чл. 35 пројекта владиног и да је министарски предлог бољи него одборски. Ви знате, господо, да је ово предлог законски, који је примљен и на првом читању, и г. Трифун нема права да замера одбору; Скупштина је примила овај предлог какав је сад пред Скупштином, и он није одборски, а Скупштина сад може да измени што год хоће. (Чује се: да се реши.)

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Новак Милошевић — Заиста, господо, са свим је умесно оно што г. Триша предлаже. Ја се с њиме потпуно слажем Ја бих молио ако има 10 посланика да ме потпомогну, да се усвоји чл. 35 пројекта владиног, да се удари по 35 од сто од непосредне порезе. (Не потпомажу га).

Потпредседник — Претрес је свршен. Као што је познато, код чл. 59 постоји предлог г. Дим. Катића који је

потпомогнут: да се други став овога члана избрише. Прво ћемо о томе предлогу гласати: Ко је за то, да се други став овога члана избрише, тај нека седи, а ко је противан тај нека устане? (Сви седе.)

Објављујем да је други став чл. 59 отпао.

Сад ћемо гласати о целокупном члану 59 изузев други став, који је укинут. Дакле, ко је за то да се чл. 59 прими са изменом која је усвојена, нека изволи седети а ко је противан нека устане? (Сви седе.) — Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 59 са изменом, коју је предложио г. Дим. Катић.

Известилац прочита, како се мењају чланови од 53 до 60 закључно.

А за тим прочита да чл. 61 постаје чл. 68 и како он гласи.

Јоксим Павловић — У старом пореском закону има један параграф, у коме се говори о личном порезу, по коме се ослобођавају људи личног пореза, који имају два за њим задругара. Том одредбом пошло се на то да се одрже задруге. Оном домаћину, оном грађанину, који је добио два сина, који плаћају данак, закон је хтео да учини олакшицу да га ослободи од данка у старим годинама, јер рачуна се да кад има два сина који порез плаћају, да је он своју дужност спрам отаџбине испунио. У новом закону, а на име у овом члану то је избрисано, и задругари губе то право и повргавају се плаћању личног данка. С тога ја бих био мишљења да би требала да уђе у овај члан одредба која би дошла после тачке, и која би гласила, да се ослобођају личне порезе и они, који имају више од шесторо деце. Ја држим да би то са свим право било, јер један грађанин ако има шесторо ситне деце, он већ плаћа довољно данка, а ако су одрасли, они користе држави и потпомажу државу, и они довољно плаћају порезу и за оца. За то бих био мишљења да се ова одредба унесе у чл. 68 и да дође као тачка ј, после тачке и.

Алекса Ратарац — О личном порезу ствар је свршена и не треба о њој ни говорити. И ја сам био у начеле мишљења да се усвоји чл. 35 по пројекту владином за то, што би он пшао на ојачање задруга; но кад Јоксим Павловић подноси један предлог у том правцу и ја бих имао нешто друго у том правцу да поменем. Садашњим законом о порезу треба да пдемо на то, да задругама дамо неке повластице да се боље одрже. С тога ја бих предложио, да се у задрузи, у којој већ два члана задруге плаћају лични порез, да се остали ослободе личне порезе. То би, држим, било правилно и пшло би у прилог ојачања наших задруга. Ја бих молио ако има 10 посланика да потпомогну мој предлог (Потпомажу га.)

Известилац — Ја имам ово Скупштини да напоменем. Чл. 60 закона о порези није измењен. По члану 60. задругари плаћају половину личне порезе, колико плаћа старешина задруге. Чл. 60 овако гласи:

Члан 60.

Где је имање задружно, па с тога плаћање непосредних пореза пада само на старешине задруга, ту ће лични порез плаћати чланови задруге у пола онолико, колико долази на старешину да плаћа у име овог пореза.

Но ако је старешина задруге прешао 60 год. он неће плаћати лични порез, него ће у ту дужност ући по годинама најстарији члан задруге, а остали млађи чланови ако су прешли 21 год. плаћаће половину оне суме, коју тај најстарији члан задруге буде плаћао.

Задруге постоје само где је смеша сродства и имања (§. 507 грађ. закона). Према томе ортачка имања не сматрају се за задружна. Изузетно од одредбе грађ. зак. отац са синовима, који заједничко имање очево уживају, по овом закону сматрају се као задругари. (Допуна од 22 априла 1885 год).

Дакле нема смисла предлогу г. Ратарца, што већ то постоји у закону што он хоће а то није измењено. Задругари не плаћају лични порез на целокупно имање задруге, него само половину. Према томе нема места предлогу г. Ратарца.

Стојан Станковић — Сваки, који је потпомагао предлог г. Ратарца, он је рачунао да се овим предлогом иде на то да се потпомогне задруга. Али ако би се усвојио предлог Ратарчев, онда би у задрузи, у којој има више од три члана, сви остали били ослобођени од плаћања личне порезе, а то нема никаквог оправданог разлога. И с тога нема ни смисла да се предлог г. Ратарца прими.

Новак Милошевић — Мени се чини да има места предлогу г. Ратарца, јер може исто онако да се он овде стави, као год што је било н пр. са чл. 51. који није био промењен, па је сад приликом претреса промењен, и измена његова усвојена. Задруге наше, господо, ниту ничим потпомогнуте 35. чланом пројетта министровог пшло се на то да се помогне сељацима плаћањем 35 од сто и одржању задруге. Али кад он није примљен, ако се хоће да помогне сељаку, ја држим да сад има потпуно оправданог разлога да се усвоји предлог г. Ратарца. Члан 171 Устава вели: порез плаћа се по имућности. Дакле нигде се не спомиње личност. Није истина да у том случају губили би задругари право гласа, јер они по Уставу, као задругари имају права да бирају посланике и остале па ма колико порезе плаћали, а задругари имају права на непокретно имање и на њега сви а не један плаћају. Они који се законом ослободе од плаћања данка имају право гласање као што је случај и са старцима који су прешли 60 годину. Примимо овај предлог а тим помозимо задруге и задовољимо наређења Уставна.

Милош Богдановић — Предлог г. Ратарца умесан је, јер чл. 60, који постаје 67 гласи: «ту ће личну порезу плаћати чланови задруге у половину, колико порезе долази на старешину задруге«, а чл. 61, који постаје чл. 68, каже: «Од порезе ослобођавају се они задругари у којој има три лица" а реч је сада о овом члану дакле ту му је и место.

Алекса Ратарац — Мени се чини да је г. известилац погрешио. Ја кад сам ово предложио, имао сам на уму и знам да кад старешина плаћа порезе 24 дин. да задругари плаћају 12, па макар их било и 10 у задрузи. Има случајева где је у задрузи 6 лица и старешина плаћа 16 дин. онда задругари плаћају по 8. И то онда излази да долази на сто 200 и ја сам за то хтео да се овај члан редигује, па с тога бих био за то да се врати одбору, те да и ако има више задругара да они не плаћају ништа, јер би иначе плаћали порезу на суво.

Известилац — Доиста ја г. Ратарца нисам разумео пре, док нисам прочитао његов предлог. Он предлогом његовим хоће да изузме од плаћања порезе, ако више задругара има. Наравно, да је то корисније и ја нећу дт говорим о томе у начелу, јер је свакојако корисно да се те задруге одрже. Али ви би те људе који плаћају само 4 дин. порезе личне, р цимо и 9 дин. лишили грађанског права — права гласања, јер у закону стоји јасно да задругари имају права гласа, ма колику личну порезу плаћали, а кад их ослободим са свим од плаћања порезе, онда смо их лишили тога права гласања. Међутим кад би те људе питали, они не би драговољно пристали. Овим би учинили погрешку, која би била штетна по државу а лишили би те људе њиховог грађанског права. С тога ја мислим да је предлог Ратарчев неумесан. (Чује се: да се реши).

Председник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Богосав Поповић — Сви знамо да где год у задрузи има више људи, ту је задруга богатија и са стоком и са свим, и кад би се примио предлог Ратарчев, онда би било мање деобе између браће јер би се више устезали да се деле, јер знају да као задругари плаћају мање порезе. С тога гледишта предлог је његов умесан, а што се тиче онога да ће изгубити право гласања, ако се ослободе задругари са свим плаћања личне порезе, то ми можемо спустити плаћање порезе на двојицу. и тако ће они имати опет право гласања.

Максим Сретеновић — И ја сам пријатељ задруга, али се ипак не могу сложити са предлогом г. Ратарца из ових разлога: начело је Устава, да личну порезу укине већ да се порез плаћа по имућности, па кад је тако да ће се и ова што још за неко време остаје укинути чим се нађу други извори, али

дотле ово мора остати онда не би требало ништа реметити кад је нешто привремено, а нарочито што ће се овим већа не правда задругама учинити но досад, јер ће многи задругари постати безправни грађани. С тога с м ја за то, да се прими предлог одборов, а одбаци предлог Ратарчев.

Новак Милошевић — По нашем Уставу чл. 171 начело је да се данак плаћа по имућству, и с тога нико не треба да се заводи да би људи изгубили право гласања, кад би се усвојио предлог Ратарчев, јер тамо је јасно казато, да и задругари имају право гласања, ма колику непосредну порезу плаћали. Дакле они имају право гласа и то право овим предлогом неће им се одузети, Начело је дакле да се данак плаћа по имућности, а не по личности, и колико је год Скупштина данас бивало, мало је се која обзирала да одржи задруге, већ су оне и грађ. законом и др. законима рушене. Међутим ово је једини пут да се тим задругама помогне, а тим би се се задовољило право, које им Устав даје. Дакле ако би усвојили предлог Ратарчев, онда би сачували задруге, а да ли би доказала да је Народна Скупштина вољна да једном потпомогне задруге и с тога ми треба да гла само за овај предлог и ја мислим да ће га сваки усвојити који се обзире на народ.

Известилац — Ја кад сам мало пре говорио против предлога Ратарчевог, ја сам у главном навео тај разлог, што ћемо ми њиме поништити право гласања тим људима, јер чинимо нешто што је противно њиховој вољи, а да ћемо то учинити, ја вас молим да прочитамо чл. 85 Устава, где се каже да задругари који су навршили 21 г. имају права бирања, ма колику непосредну порезу плаћали. Г. Новак рече задругари имају задружна имања, но ви знате како је задружно имање уписато на задружног старешину, јер задругари не могу да упишу башка имање. Има случајева где неки син има неко имење и плаћа на то непосредну порезу, али у опште велика већина који ће то право гласања изгубити, за то што је имање на старешину кућњег уписато, па би дакле и они остали безправни и на тај би се начин учинила штета тим људима. У одбрану овога предлога наводи се како би ми овим одржали задруге, па се каже како би оне пропале за то што ти људи плаћају 4 дин. непосредне порезе. Кад би о том питању овде била реч онда ја мислим да би требало тражити других узрока пропадању задруге а не овај, нити ће се задругама тим помоћи, што ће се они ослободити од 4 дин. порезе, и ако се неко дели с тога што води рачуна од та 4 дин. то је са свим неумесно. Главно је, да да ми не уништимо тим људима њихова грађанска права, а што ће они дати 4 дин. пореза држави, то је тако, незнатна сума, о којој не треба ни водити рачуна. На вама је да оцените да ли је боље да се овим људима одузме то право или да се задруге ослободе или не ослободе плаћања ових 4 динара. На вама је да оцените то, али ја држим да ћете учинити неправду тим људима.

Милан Ђ. Ђурић — Кад би г. предлагач тражио да се плаћа порез по имућству, да се лични порез скине, ј. држим да би не само ја, него и г. министар, а и Народна Скупштина била вољна да то учини, али кад знамо како постоје терети и дугови државни, и кад је у закон ушло, да нико не може гласати, који не плаћа 15 дин. личне порезе, онда је јасно, да, кад би примили предлог предлагачев, онда би ту учинили мимо Устав и принцип закона, којим се даје право грађанима да могу бирати посланике. Па с тога да се Народно Представништво не би завело за оним лепим речима „да се задругама помогне," ја држим да треба прво да за штитимо права наших грађана, а задругама ћемо помоћи ако их зближимо да буду једна другој ближа и то не са 4 дин. Овим предлогом ми би задруге наше затрли и створили би касте и сталеже, као што су у средњем веку на западу биле а против чега се цео свет бори. Не заборавите да наши предходници, кад су усвојили овај закон о порези, имали су јаких разлога за то, јер као код што је Косово покосило српску аристократију, тако исто кад би ми овај предлог усвојили, онда би ми дали право гласања само богатијим људима ове земље и с тога гледишта, које је оправдано и које је донело толико богатих резултата за ову земљу, ја ми слим да овај предлог Ратарчев треба одбацити. Кад би ми то право одузели појединим држављанима ове земље, онда би се па њих гледало као на робове. Међутим овако кад плаћају порезу, сваки им сусед помаже да унапређују своју кућу и имовину, и због тога смо ми раније имали мање дуговања, моње богаташа, мање зеленаша, мање каишара, јер су сви држављани помагали комшијској кући, као својој сопственој. Дакле, ако би ово усвојили, ни мање ни више ми би се огрешили о оно начело, које је спасло овај народ, а то је да се не делимо у касте и сталеже, него да стојимо чврсто један уз другога, и да сваки Србин плаћа порезу по имућству, те да може да каже, и моја глава може да плати цареву главу а не да на овај начин дозволимо да неко може казати Србину који порезу не плаћа, не фермам рајо твоју реч, ти не можеш да гласаш и бираш посланика који те заступа.

С тога ја држим да треба да усвојимо како је на првом читању усвојено, а кад дође време да скинемо личну порезу и усвојимо плаћање порезе само по имућству, онда ће мо тим изравнати све грађане у Србији, те се неће моћи да говори, моја је глава скупља јер плаћам више порезе, а твоја јефтинија јер не плаћаш никакву порезу.

Министар финансија др. М. В. Вујић — Ви знате, господо, да је по мом првашњем предлогу чињен покушај, да лична пореза престане, и да пређе на порезу по имућству; после смо од тога одустали из разлога, да то сад не дирамо, да оставимо још личну порезу. И кад остаје та лична пореза, онда ја не могу да разумем предлог поштованог г. Ратарца. После разложеног говора известиоца и проте М. Ђурића, ја ћу да учиним ову напомену, да би ми учинили овим једну неправду; јер узмите то, да онај последњи надничар, који иде у аргатлук, плаћа личну порезу, а чланови задруге да не плаћају! То би била велика неправда. Кад је остала лична пореза, онда она треба да падне на задругаре; а олакшица је велика, јер чланови задругара плаћају пола порезе, коју плаћа старешина задруге.

Други разлог, који говори против овог предлога, то је досиса питање о праву гласања. Право гласања изгубили би сви чланови, који не плаћају личну порезу, према одредбама Устава.

Даље, трећи разлог, који говори о овом предмету, то је питање о држ. приходу. Ја не могу на памет да одредим колико има тих задруга, али вам могу поуздано рећи, да би се знатно смањио приход државни ако би се усвојио овај предлог. А ви, као и ја, не смемо брисати те приходе без јаких разлога. С тога мислим, да се Нар. Скупштина неће завести сад; кад смо остали при личној порези, онда треба ово да остане и за чланове задруге.

Председник — Претрес је свршен. Гласаћемо прво о предлогу г. Ратарца, који је потпомогнут, и који гласи:

Предлажем да се у члану 68, после последње тачке дода још: „Задругари где их има више од два".

Ко је за то, да се предлог овај прими нека седи, ко је против нека устане? (Већина устаје). — Објављујем да је предлог Ратарца одбачен. Стављам на решење чл. 68., како је на првом читању усвојен, ко је зато, да се овај члан прими нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). — Објављујем да је усвојен чл. 68.

Известилац чита чл. 69.

Председник — Прима ли Скупштина чл. 69.? (Прима).

Известилац прочита како се мењају чланови од 62 до 83; затим прочита нов члан 93. (стр. 9).

Димитр. Димовић — Ја сам и при првом читању обратио пажњу Нар. Представништва код овог новог чл, 93. Сматрам за дужност, да и овом приликом то исто учиним. Из самог текста овога члана, можете видети куда овај члан води. Овде држава ствара себи такво једно право, које искључује право појединих људи, који су добили законим путем, које су право задобили осигирањем. Ја управо не могу да разумем одкуд је потекао овај члан. Он није стављен у предлогу министровом, њега је одбор створио. Кад се тај члан доведе у

www.arhiv.rs

међу с идућим чланом, који говори о застарелости, онда то иде у бесконачност. Дакле не би било право, да нерад једног пореског органа искључи стечено приватно право. Ја бих имао да предложим, да се овај и идући члан одбаце. Молим 10 посланика да ме потпомогну. (Не потпомажу га).

Стојан Станковић — Ја бих молио г. министра да ми објасни, да ли се овај члан односи и на оне случајеве, кад постоји неко осигурање пре 5 година а дужник остане дужан на порез за једну годину; хоће ли у том случају вредити право осигурања и право првенства наплате. Ако не вреди, онда се овим крше стечена раније права, јер закон нема повратне силе.

Министар финансија Др. М. В. Вујић — Ја мислим, да је довољно јасна ова одредба, да за све оно, што од сад настаје, кад овај закон ступи у живот, важи овај закон, а никако на оне случајеве, који су се раније десили. Међутим ово је једна одредба, која стоји у свима законима у свету. Наплата порезе то је прва дужност грађанска и с тога држава има првенствено право наплате. У свима законима у свету ово постоји, и зато и ми ово уносимо у овај закон.

Председник — Претрес је свршен, ко је зато, да се члан 93. прими нека седи, ко је против, нек устане? (Већина седи). — Објављујем, да је члан 93 примљен.

Известилац чита чл. 104

Председник — Прима ли Скупштина чл. 104? (Прима)

Известилац прочита додатак овом закону као чл. 109., који гласи:

„Закон овај ступа у живот 1. Јула ове године."

Председник — Прима ли Скупштина овај члан 109? (Прима).

Са овим је свршен други претрес закона о порезу. Предлог се прања одбору, да исправи редакцију у колико буде то потребно, па ће се о њему гласати поименце.

На реду је предлог закона да се срез запањски укине. Изволите чути известиоца.

Извест. Ср. Гогић прочита предлог измене у закону о административној подели.

Председник — Пошто нико не тражи реч стављам на гласање. Ко је за то, да се ова измена прими нека седи ко је против нек устане? (Већина седи). Објављујем да је примљена измена.

С овим је свршено и друго читање ове измене законске. Сад ће се гласати поименце о овој измени. Ко је зато, да се ова измена прими гласаће, за, ко је против гласаће против?

Секретар прозива:

Алекса Ратарац за; Аврам Бељић за; Алимпије Васиљевић за; Андра Љубичић за; Анта Рајичић за; Арса Дреновац за; Арсеније Прокопијевић за; Арсеније Ирић за; Атанасије Вучковић за; Благоје Божић, за; Богосав Поповић, за; Божа Кунатровић, за; Велизар Кундовић, против; Витом. Младеновић, за; Вића Радовановић, за; Војин Ћирковић, за; Вуча Николић, за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић, за; Димитрије Илићевовић, за; Димитрије Ћирковић, за; Димитрије Машић, против; Добра Ружић, за; Драгољуб С. Илић, за; Ђорђе Брачинац, за, Ђурђе Боровић, за; Живан Радосављевић, за; Живко Малопарац, за; Живојин Величковић — остављам скупштинској већини да реши то важно питање, не гласам; Живан Живановић, за; Илија Мојић, за; Јован Авакумовић, за; Јован Ђаја, за; Јован Милић, за; Јован С Јовановић, за; Јован Николић, за Јованча Стојановић, за; Јоксим Павловић, за; Јоца Ж. Јовановић, за; Коста Борисављевић, за; Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Коста Јуришић, за; Коста Јовановић, за; Лаза Лазаревић, за; Лаза Миловановић, за; Лазар Милосављевић, за; Љуба Јоксимовић, за; Љуба Новаковић, за; Љубинко Милинковић, за; Љубом. П. Ћирић, за; Максим Сретеновић, за; Милан Ђурић, за; Миливоје Јосимовић, за; Милојко Лешјанин, за; Милош Обркнежевић, за; Милош Ј. Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Милутин Гарашанин, за; Мих. Веселиновић, за; Мих. Ристић, за; Младен Аксентијевић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић за: Милан Поповић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, за; Павле Ранковић, за; Павле Станковић, за; Панта Срећковић, за; Раде Протић, за; Ранко Петровић, за; Ранко Б. Тајсић, против; Раша Нинић, за; Риста С. Поповић, за; Савко Ђусић, за; Сима Костић не гласа; Станко Петровић, за; Станојло Вукчевић, за; Станча Виденовић, за; Стеван Миљковић, за; Стеван Нешић, за; Стеван Ристић, за; Стојан Станковић, за; Таса Николајевић, за; Тодор Туцаковић, за; Тодор Радовановић, за; Таса Ђикић, са; Тривун Милојевић, против; Павле Вуковић, за; Димитрије Катић, за

Председник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 96 посланика, за закон гласали су 91 против 3, 2 се уздржали од гласања. Објављујем да је Скупштина усвојила овај закон у целини.

Закон о порези исправљен је у колико је требало у одбору исправити и сад ће се о њему поименце гласати. Ко је за закон гласаће за. ко је против гласаће против.

Секретар прозива:

Аврам Бељић, против; Алекса Ратарац, против; Андра Николић, за; Андра Љубичић. за; Анга Радосављевић, за; Арса Дреновац, за; Арсеније Ирић, за; Атанасије Вучковић, за; Благоје Божић, за; Божа Кунатровић. за; Велизар Кундовић против; Витомир Младеновић, за; Вића Радовановић, за; Војин Ћирковић, за; Вуча Николић. за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић. за; Димитрије Илићевовић, за; Димитрије Машић. против; Добра Ружић, за; Драгољуб С. Илић, за; Ђорђе Брачинац, за; Ђурђе Боровић, за; Живан Радосављевић, против; Живко Малопарац, против; Живојин Величковић, против; Илија Душманић, за; Илија Мојић, за; Јован Авакумовић, против; Јован Ђаја, за; Јован Милић-Баличевац, за; Јован С. Јовановић, за; Јован Николић, за; Јованча Стојановић, за; Јоца Ж. Јовановић, за; Коста Борисављевић, за; Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Коста Јуришић, за; Коста Јовановић, против; Лаза Лазаревић, против; Лаза Миловановић, за; Лазар Милосављевић, против; Љуба Јоксимовић, за; Љуба Новаковић, за; Љубинко Милинковић, за; Љуба П. Ћирић, за; Максим Сретеновић, за; Милан Глигоријевић, за; Милан Ђурић, за; Миливоје Јосимовић, за; Милојко Лешјанин, против; Милош Обркнежевић, за; Милош Ј. Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Милутин Гарашанин, за; Мијаило Веселиновић, за; Др Мијаило В. Вујић, за; Мијаило Поповић, за; Мијаило Ристић, за; Младен Аксентијевић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић, за; Никола Протић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, против; Павле Ранковић, за; Павле Станковић, за; Панта Срећковић, против; Раде Протић, за; Радисав Митровић, за; Радоје Костић, за; Ранко Петровић, за; Ранко Б. Тајсић, против; Раша Нинић, за; Риста С. Поповић, за; Савко Ђучић, за; Сима Костић, против; Сретен Гогић, за; Станко Петровић, за; Стиноје Нешић, за; Станојло Вукчевић. за; Станча Виденовић. за; Стеван Миљковић, за; Стеван Нешић, за; Стеван Ристић, за; Стојан Станковић; против; Стојан Станковић, против; Стојан Д. Рибарац, против; Сава Величковић, против; Таса Ђикић, за; Тодор Туцаковић, против; Тодор Радовановић, за; Тома Бојичић, за; Тома Јовановић, против; Тривун Милојевић, против; Урош Вукићевић, за; Филип Милојевић, за; Павле Вуковић, за Димитрије Катић, за.

Председник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 100 посланика, од њих гласали су за закон 77, против 23 Према томе објављујем да је Скупштина усвојила у целини закон о порези.

На реду је: друго читање закона о зборовима.

Известилац В. Младеновић — Чланове из закона о зборовима и удруженьима који су праћени одбору, одбор је прегледао и сагласно се у томе са г. министром, За овим прочита чл. 9.

(наставиће се)

Одговорни уредник Ранко Петровић

Штампа краљ. српске државне штампарије